

Uttalande av JO angående handläggning av vites föreläggande och utdömande

I samband med inspektion av myndigheter i Jönköpings län granskades på landskontoret bland annat ett antal ärenden om föreläggande och utdömande av vite enligt 1956 års taxeringsförordning. JO har i skrivelse till länsstyrelsen anfört följande synpunkter på formerna för handläggning av nyssnämnda typ av ärenden. I ett sådant ärende inhämtades bland annat följande.

Den 6 juni 1958 utfärdade ordföranden i Sofia femte taxeringsdistrikt i Jönköpings stad föreläggande för fru Nanna Hansen att vid vite av 100 kronor inom fem dagar efter anmaningens mottagande till ledning vid 1958 års taxering avlämna allmän självdeklaration. Föreläggandet delgavs den 12 i samma månad. I en den 28 juni 1958 dagtecknad skrivelse till Länsstyrelsen anhöll TI i länet — sedan samma dag från To inkommit anmälan att Nanna Hansen icke efterkommit vitesföreläggandet — att vitet måtte utdömas. Sedan Nanna Hansen den 1 augusti 1958 delgivits handlingarna, inkom hon till Länsstyrelsen med en den 6 i samma månad dagtecknad skrift, vari hon uppgav, att hon icke haft någon skattepliktig inkomst sedan oktober månad 1955, då hon slutat viss anställning. Genom resolution den 12 november 1958 förordnade Länsstyrelsen att vitet ej skulle utdömas.

Med anledning av vad sålunda iakttagits antecknades i det över granskningen upprättade protokollet att det syntes böra närmare klarläggas vilka skäl som förelegat för att anmana den skattskyldige att avge deklARATION, vilka kontakter med den

skattskyldige som föregått föreläggandet den 6 juni 1958 och som utvisat förhållanden av tredska eller annat förhållande som gjort föreläggandet påkallat, skälet till att föreläggandet utfärdats så sent under taxeringsperioden samt arten av den granskning som TI underkastade inkomna framställningar om vites utdömande.

Efter remiss inkom Länsstyrelsen med yttrande, därvid fanns fogat yttrande jämväl av To. Därefter införskaffade jag viss kompletterande utredning. Jag har jämväl tagit del av handlingarna till Länsstyrelsens resolution den 12 november 1958.

Av de sålunda inkomna handlingarna inhämtas följande.

TI:s anmälan hos Länsstyrelsen om vitets utdömande var av denna lydelse.

Sedan To i Jönköpings stads Sofia V taxeringsdistrikt till mig anmält, att fru Nanna Hansen, Lilla Sanna, Vättersnäs, trots anmaning vid vite av 100 kronor ej inkommit med allmän självdeklaration till ledning för 1958 års taxering, får jag härigenom överlämna bifogade handlingar med anhållan om vitets utdömande.

De vid anmälningen fogade handlingarna innehöllo i huvudsak icke några ytterligare uppgifter utöver dem som upptagits i anmälningen.

Landskamreraren och vederbörande fördragande länsassessor upplyste om vitesärendets handläggning följande.

Anledningen till att vi ansågo det förelagda vitet icke böra utdömas är fru Hansens brev den 6 augusti 1958 och den däri lämnade uppgiften, att hon icke haft nå-

gon skattepliktig inkomst sedan oktober månad 1955. Vi ansågo på grund härav, att det skulle vara alldeles onyttigt att framtvunga en deklARATION från henne och att det finge anses så ursäktligt att hon inte efterkommit deklARATIONSföreläGGANDET, att vi borde befria henne från vitet.

Givetvis hade vårt ställningstagande blivit ett annat, om vi vetat att till taxeringsnämnden inkommit en kontrolluppgift, enligt vilken fru Hansen under ifrågakomma beskattningsår uppburit ett lönebelopp å 547 kronor. Denna kontrolluppgift fanns emellertid icke bilagd handlingarna, när vi handlade ärendet, och vi hade ingen anledning tro, att någon sådan uppgift eller annan handling var för taxeringsintendenten eller taxeringsnämnden tillgänglig. Att det skulle vara någon nytta med att återremittera ärendet till TI för påminnelser förespeglades oss därför inte.

Beträffande handläggningen i TN av frågan att infordra självdeklARATION från Nanna Hansen framgår av utredningen i ärendet att till TN inkommit kontrolluppgift, utvisande att Nanna Hansen under år 1957 uppburit viss inkomst, som för henne medfört deklARATIONSSKYLDIGHET vid 1958 års taxering, att uppgiften kommit TN tillhanda senare under taxeringsperioden än som sedvanligen brukade vara fallet med uppgifter av hithörande slag, att TN, innan vitesföreläGGANDET den 6 juni 1958 utfärdades, den 12 april 1958 anmanat Nanna Hansen att avlämna självdeklARATION, dock utan att förelägga vite, vilken anmaning hon icke efterkom, samt att TN i avsaknad av deklARATION åsatt Nanna Hansen taxering efter skön.

På grund härav finner jag erinran icke kunna riktas mot TN:s handläggning av vitesärendet. Jag vill dock understryka

vikten av att vitesföreläGGANDET, då sådant anses böra tillgripas, meddelas utan tidsutdräkt. I förevarande fall synes möjlighet ha förelegat — trots att kontrolluppgiften försenats — att utfärda föreläGGANDET något tidigare än som skedde.

Några särskilda bestämmelser ha icke meddelats rörande den anmälan, varigenom TI jämlikt 124 § taxeringsföRORDNINGEN hos länsstyrelsen anhängiggör fråga om uttagande av vite, förelagt i anmaning att avgiva självdeklARATION. Såsom framgår av förarbetena till taxeringsföRORDNINGEN (se prop. nr 150/1956 s. 324) ankommer det på TI att självständigt pröva, om ett av TN förelagt vite bör anmälas till länsstyrelsen för uttagande eller ej. Härigenom åstadkommes en sovring så att utdömande av vite ej påkallas annat än när det framstår som befogat. TI har alltså att allsidigt överväga huruvida skäl föreligga för länsstyrelsen att utdöma vitet. Härvid är att märka att länsstyrelsen har att — på samma sätt som en domstol — bedöma vitesfrågan i dess helhet. Länsstyrelsen har sålunda bland annat att pröva huruvida vitet bort föreläGGAS och vitesbeloppets skälighet. Med hänsyn härtill framstår det som erforderligt att redan i TI:s anmälan till länsstyrelsen om vitets utdömande upplysning lämnas om åtminstone de grundläggande skäl, vilka enligt intendentens mening gjort framställningen påkallad, såsom exempelvis arten av den skattskyldiges försummelse. I de fall då — såsom i det förevarande — den skattskyldige varit på grund av taxeringsföRORDNINGENS föreskrifter skyldig att utan anmaning avlämna självdeklARATION men underlåtit att iakttaga denna sin skyldighet, bör i enlighet med det nyss anförda detta förhållande angivas i anmälingen såsom av väsentlig betydelse

för länsstyrelsens bedömning av ärendet. Har sådan skattskyldig före vitesföreläggandet anmanats att avgiva deklaration — vilket icke är ovanligt — bör jämväl detta förhållande uppgivas i anmälningen, enär därav framgår att åtgärd vidtagits för att erinra vederbörande om deklara-tionsföresummelsen och förmå den skattskyldige att frivilligt fullgöra sin deklara-tionsplikt.

I förevarande fall har TI som skäl för sin anmälan allenast åberopat, att Nanna Hansen trots vitesföreläggande underlätit att avlämna deklaration. Däremot har upplysning icke lämnats, som gjort det möjligt för länsstyrelsen att bedöma, huruvida och med vilket belopp vitet bort föreläggas (jfr 124 § tredje stycket taxeringsföresordningen). I enlighet med vad förut sagts borde TI — för att möjliggöra denna bedömning — i sin anmälan ha upplyst att Nanna Hansen enligt inkommen kontrolluppgift under år 1957 uppburit sådan inkomst, att hon varit skyldig att utan anmaning deklarerat, och att hon före vites-

föreläggandet av TN anmodats att inkomma med deklaration.

Då TI underlät att i sin framställning till länsstyrelsen lämna erforderliga uppgifter för att möjliggöra en riktig bedömning av ärendet, borde vederbörande föredragande hos länsstyrelsen — innan tillfälle bereddes Nanna Hansen att yttra sig över framställningen — ha inhämtat erforderliga upplysningar i saken. Detta kunde givetvis ha skett på ett formlöst sätt. Hade så skett, skulle länsstyrelsen helt visst icke ha godtagit Nanna Hansens invändning utan att först ha låtit kontrollera riktigheten av den inkomna kontrolluppgiften. Enligt min mening går sålunda icke heller länsstyrelsens handläggning av ärendet fri från erinran.

Med dessa uttalanden låter jag bero vid vad i ärendet förevarit. Jag förutsätter därvid att de här angivna synpunkterna komma att beaktas vid handläggning framdeles av liknande ärenden.